

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/211/2014
Identifikačné číslo spisu:	2111208900
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:2111208900.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Mgr. Ing. R., správcu úpadcu Trnavských automobilových závodov, štátneho podniku v konkurze, so sídlom v Trnave, Sladovnícka 13, zastúpeného advokátskou kanceláriou In Medias Res, s.r.o., so sídlom v Trnave, Františkánska 22, proti žalovanej J., bývajúcej v W., o vypratanie bytu, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 27 C 66/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 2. októbra 2013 sp. zn. 11 Co 260/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava rozsudkom zo 14. mája 2012 č.k. 27 C 66/2011-106 zamietol žalobu žalobcu, ktorou žiadal žalovanej uložiť povinnosť vypratať byt č. XX pozostávajúci z 1 obytnej miestnosti, kuchyne a príslušenstva, nachádzajúci sa na X. nadzemnom podlaží bytového domu - XX bytovej jednotky na O. v W., súp. č. XXXX, postavenom na parcele č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvorja, o výmere 706 m², zapísanom na liste vlastníctva č. XXXXX, katastrálne územie W.. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 35 ods. 1, 3, § 39, § 126 ods. 1, § 663, § 685 ods. 1 a § 686 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Vychádzal zo zistenia, že žalovaná predmetný byt užívala na základe nájomnej zmluvy z 26. augusta 2005 uzavretej so spoločnosťou TAZ, a.s. v likvidácii. Označený právny úkon považoval za absolútne neplatný v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže nájomné právo bolo zriadené k nehnuteľnosti, ktorá nepatrila uvedenej obchodnej spoločnosti. Z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nájomná zmluva vznikla medzi účastníkmi konkludentne a to na dobu neurčitú (žalovaná uhrádzala od novembra 2008 platby nájomného na účet žalobcu a ten žiadnu z platieb nevrátil; správal sa ako prenajímateľ, čo potvrdzuje aj vykonanie obhliadky bytu správcom obytného domu v roku 2010 a vyhotovovanie vyúčtovaní zálohových platieb za roky 2009 a 2010). Žalovaná má teda právny titul k užívaniu predmetného bytu, z ktorého dôvodu nemohol žalobcovi poskytnúť ochranu v zmysle § 126 Občianskeho zákonníka. Žalobu o vypratanie bytu proti žalovanej považoval preto za nedôvodne podanú.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 2. októbra 2013 sp. zn. 11 Co 260/2012 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa zistil v potrebnom rozsahu skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a že v konečnom dôsledku jeho závery viedli k správne rozhodnutiu. Súd prvého stupňa sa správne zaoberal ako predbežnou otázkou tým, kto bol oprávnený uzavrieť nájomnú zmluvu ako aj tým, či medzi účastníkmi nevznikol iný právny vzťah ako čisto faktický. Dospel k záveru, že sporný byt je predmetom konkurzného konania vyhláseného na majetok úpadcu TAZ, štátny podnik v konkurze Trnava a iba správca uvedeného úpadcu bol oprávnený disponovať s uvedenou nehnuteľnosťou. V súvislosti so vznikom nájomného vzťahu uviedol, že Občiansky zákonník nevyžaduje pre nájomnú zmluvu určitú formu, možno ju teda uzavrieť aj konkludentne, t. j. rešpektovaním stavu užívania a poberaním nájomného. Ak v danej veci žalobca po dobu viac ako dva roky pristupoval k žalovanej ako k nájomkyni, jej postavenie nijako nespochybnil, platby nájomného od žalovanej riadne prijímal a z vystupovania žalovanej bola zjavná vôľa, aby byt užívala za odplatu (nebola jej doručená žiadna výzva na vypratanie bytu, jej užívacie právo nebolo spochybňované), je v súlade s princípom ochrany dobrých mravov a výkladu vôle v prospech toho, kto koná dobromyseľne uzavrieť, že nájomná zmluva medzi účastníkmi vznikla konkludentne. K námietke žalobcu, že nemal právo vstupovať do nájomných vzťahov z dôvodu neexistencie súhlasu veriteľského výboru uviedol, že táto skutočnosť nemôže spôsobiť neplatnosť takto uzavretej zmluvy. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p., t. j., že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. K prípustnosti dovolania uviedol, že mu konajúce súdy odňali možnosť konať pred súdom v podobe práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. V tejto súvislosti vytýkal súdom, že založili svoje rozhodnutia, najmä v otázke vzniku nájomnej zmluvy konkludentným spôsobom, výlučne na jednom názore, ktorý je navyše v rozpore so znením zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Okrem toho namietal, že odvolací súd sa dostatočným spôsobom nevyporiadal so skutočnosťami, ktoré boli ním napádané vo vzťahu k rozsudku súdu prvého stupňa. Dovolanie odôvodnil tiež tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa §

153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd doposiaľ nerozhodoval.

Ak súdne konanie trpí niektorou z vád vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania žalobcu v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Vady uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolať nenamietal a ani v konaní nevyšli najavo.

S prihliadnutím na obsah dovolania, v ňom zvolenú argumentáciu a vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zamerail na otázku, či v dôsledku postupu odvolacieho súdu nebola žalobcovi odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom odňal účastníkovi konania procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich rozhodnutiach zaujal stanovisko, že aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia treba považovať za vadu, ktorá zakladá prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2008 sp. zn. 4 Cdo 25/2007). Povinnosť súdu rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť, je totiž odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Pokiaľ dovolať namietal nedostatky dôvodov rozsudkov konajúcich súdov v tom, že založili svoje rozhodnutia, najmä v otázke vzniku nájomnej zmluvy konkludentným spôsobom, výlučne na jednom názore a že odvolací súd sa dostatočným spôsobom nevyporiadal so skutočnosťami, ktoré boli ním v odvolaní napádané vo vzťahu k rozsudku súdu prvého stupňa, dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne

konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá (nemusí) odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zjavné všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). Ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., dáva odvolaciemu súdu možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Tá je podmienená stotožnením sa so skutkovými aj právnymi dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu v plnom rozsahu. V takomto prípade je postačujúce v odôvodnení skonštatovať správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti považoval za sporné a ktoré nie a v dostatočnom rozsahu vysvetlil, prečo považoval zmluvu o nájme z 26. augusta 2005 za právny úkon absolútne neplatný. V súvislosti s úsudkom, že k vzniku nájomnej zmluvy došlo konkludentne, uviedol rozhodujúce skutočnosti (na strane žalobcu ako aj žalovanej), z ktorých vyvodil, že prejavy vôle účastníkov smerovali ku konsenzu o podstatných obsahových náležitostiach nájomnej zmluvy a uviedol aj to, akými úvahami sa pritom riadil. V dôvodoch rozhodnutia zrozumiteľne vysvetlil, akým spôsobom došlo k uzavretiu nájomnej zmluvy a teda prečo predmetný byt žalovaná neužíva neoprávnene. V dôvodoch rozhodnutia sú uvedené aj ustanovenia právneho predpisu, ktoré okresný súd na vec aplikoval. Odvolací súd sa v podstate stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, pričom na zdôraznenie správnosti doplnil ďalšie dôvody. Osobitne sa zaoberal otázkou subjektu, ktorý bol oprávnený počas konkurzu disponovať s uvedenými nehnuteľnosťami (domom ako celok a predmetným bytom) a dospel k záveru, že takýmto subjektom bol po celý tento čas len správca úpadcu. Bližšie sa vyjadril aj k otázke uzavretia nájomnej zmluvy konkludentne, čím reagoval na odvolacie námietky žalobcu, včítane jeho námietky, že správca nemal k urobeniu právneho úkonu súhlas veriteľského výboru. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd sa tak vyjadril ku všetkým podstatným skutočnostiam objasňujúcim skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie jeho rozsudku v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku súdu prvého stupňa ako celok spĺňa preto parametre zákonného odôvodnenia. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv žalobcu.

Žalobca preto neopodstatnene namietal, že konajúce súdy mu odňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V súvislosti s jeho námietkou, podľa ktorej konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci treba uviesť, že tieto vady sú relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladajú (súčasne) aj prípustnosť dovolania.

Keďže v prejednávanej veci dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 238 ods. 1, 2, 3 O.s.p. a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p.) bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť rozhodnutia krajského súdu.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti

žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky žalovanej trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.